

Kształcenie językowe w szkolnictwie wyższym: wyzwania i zadania

Łódź, 2 marca 2012

Konferencja UW – 28-29.IX.2011

- MEN, MNiSW, FRSE, ORE, Urząd m.st. Warszawa, Uniwersytet Warszawski
- W ramach oficjalnych imprez polskiej prezydencji Rady Unii Europejskiej
- Kształcenie językowe jednym z priorytetów polskiej prezydencji
- „Kompetencje językowe podstawą sukcesu społecznego i zawodowego w Europie”
- Deklaracja Warszawska

Warsaw Declaration – 29.09.2011

The conference has emphasised that nowadays

a good command of foreign languages and the ability to use them is a key competence essential to function in the modern world and labour market, which increases the educational opportunities of young people and the professional mobility of adults.

Conclusions of the discussion groups reaffirmed that multilingualism is not only part of the European heritage but also a chance to develop a society which is open, respectful of cultural diversity and ready for cooperation.

Deklaracja Warszawska

Konferencja podkreśliła, że

dobra znajomość języków obcych i umiejętność posługiwania się nimi to dziś **kluczowa kompetencja** niezbędna do funkcjonowania we współczesnym świecie i na rynku pracy, która **zwiększa szanse** edukacyjne młodych ludzi oraz mobilność zawodową osób dorosłych.

Wnioski z prac grup dyskusyjnych potwierdziły, że **wielojęzyczność** jest nie tylko dziedzictwem Europy, ale szansą na tworzenie społeczeństwa otwartego, szanującego różnicowanie kulturowe i gotowego na współpracę.

Konkluzje polskiej prezydencji

Konkluzje Rady – 28.11.2011:

Rada UE wyraża zgodne przekonanie,
że:

6. Międzynarodowa mobilność studentów, naukowców oraz nauczycieli akademickich (...) wpływa pozytywnie na wszystkie kluczowe obszary reform oraz na ich jakość

Rada UE wita z zadowoleniem zamiar KE

2. Zwiększenia mobilności edukacyjnej;
3. Wspierania Programu Mobilności wspierającego studia magisterskie w ramach programu Erasmus
7. Wspierania i stymulowania transgranicznej i transsektorowej mobilności naukowców

Konkluzje Rady – 28.11.2011

Rada UE wyraża przekonanie, że:

1. Mobilność edukacyjna – w znaczeniu międzynarodowej mobilności w celu nabywania nowej wiedzy, umiejętności i kompetencji – jest jednym z najważniejszych sposobów wzmocnienia zatrudnialności obywateli, doskonalenia świadomości międzykulturowej, kreatywności oraz rozwoju osobistego, jak również czynnego uczestnictwa w społeczeństwie.

cd

2. Dobra znajomość języków obcych stanowi kompetencję niezbędną do torowania sobie drogi we współczesnym świecie i na rynku pracy. Wielojęzyczność jest nie tylko częścią dziedzictwa europejskiego ale także szansą na tworzenie społeczeństwa otwartego, szanującego różnicowanie kulturowe i gotowego na współpracę.
3. Tworzenie i rozwój (...) europejskich narzędzi i programów wspierających naukę języków w ramach systemu kształcenia formalnego i edukacji pozaformalnej mają istotne znaczenie dla wzrostu mobilności edukacyjnej i zawodowej.
4. Programy kształcenia językowego dla celów ogólnych wspomagają rozwój niezbędnych umiejętności komunikacyjnych (...). Metodologia CLIL zarówno w oświacie jak i kształceniu i szkoleniach zawodowych może być szczególnie ważna dla wzrostu mobilności i zatrudnialności pracowników.

cd

---

5. W celu promowania CLIL nauczycieli i szkoleniowców – zwłaszcza w edukacji zawodowej – należy zachęcać to zdobywania najwyższych kompetencji językowych; powinni oni mieć dostęp do najlepszych zasobów kształcenia.
6. Należy oferować możliwość nauki w zakresie wielu języków, w tym języków rzadko nauczanych oraz języków krajów sąsiadujących na wszystkich poziomach kształcenia, w perspektywie uczenia się przez całe życie. (...)

Rada prosi państwa członkowskie

O:

1. Podjęcie stosownych kroków w celu realizacji celów barcelońskich...
2. Uznanie znaczenia oceny efektywności kształcenia językowego jako elementu procesu zapewniania jakości.
3. Poprawę systemu kształcenia nauczycieli języków obcych oraz kształcenia językowego nauczycieli innych przedmiotów...
4. Wspieranie innowacyjnych form współpracy europejskiej. ...
5. Wzbogacenie oferty języków w edukacji i kształceniu zawodowym, promowanie nauki języków rzadkich oraz języków krajów sąsiadujących...
12. Zachęcanie do promowania inicjatyw mających na celu uczenie się języków oraz tworzenia środowiska przyjaznego dla nauki języków.

Komunikat – 23.11.2011

Erasmus for All: the EU programme for Education, Training, Youth and Sport – a single programme for 2014 – 2020

„ the ‘Erasmus’ name is widely recognised among the general public in EU and non-EU participating countries as a synonym of EU learner mobility but also European values such as multiculturalism and multilingualism”

Key actions:

- learning mobility of individuals;
- Cooperation for innovation and good practices;
- Support for policy reform

„Multilingualism will be supported through the mobility of learners and language teachers, cooperation to develop innovative tools and methods for language education and policy support for the reform of language teaching and linguistic diversity in education systems”

Językowa polityka europejska

Termin klucz:

Subsydiarność

wspieranie znajomości języków

Traktat:

Edukacja (w tym kształcenie językowe,
to domena krajów członkowskich)

Komisja może stwarzać zachęty i
motywować

Unijna polityka językowa

Metoda otwartej koordynacji

- Rekomendacje
- Plany działania
- Ankiety, dokumenty High Level Group, Peer Clusters
- Lifelong Learning Programme
  - Finansowanie
  - Mobilność, wspólne programy studiów, sieci, wymiana informacji etc.
  - Języki – elementem konstrukcyjnym, obecnym we wszystkich komponentach oraz działaniach międzysektorowych (KA2)

Inspiracje UE dla wspierania nauczania języków

1995 – Biała Księga

2000 – Strategia Lizbońska

- Cel: do 2010 najbardziej konkurencyjna i dynamicznie rozwijająca się gospodarka oparta na wiedzy
- Centralna rola polityki edukacyjnej „Education & Training 2010”
  - Szkolnictwo wyższe
  - Kształcenie językowe
    - Poprawa jakości i efektywności systemu kształcenia i szkoleń (education and training)
    - Zapewnienie dostępu wszystkim
    - Otworzenie się systemu E&T na świat

13 celów Strategii

- Poprawa kształcenia nauczycieli
- Rozwijanie umiejętności niezbędnych dla społeczeństwa opartego na wiedzy
- Dostęp do ICT dla wszystkich
- Wzrost liczby studentów kierunków technicznych
- Najlepsze wykorzystanie zasobów
- Tworzenie otwartego środowiska uczenia się
- Uatrakcyjnienie uczenia się
- Wspieranie aktywnego obywatelstwa, równych szans oraz spójności społecznej
- Wzmacnianie więzi między miejscem pracy, badaniami oraz społeczeństwem
- Rozwijanie ducha przedsiębiorczości
- Poprawa znajomości języków**
- Zwiększenie mobilności
- Wzmocnienie współpracy europejskiej

Poprawa znajomości języków

Obszary priorytetowe

- Metody i sposoby organizacji nauczania języków
- Wczesne nauczanie języków
- Sposoby promocji uczenia się i używania języków
- Benchmarki – wskaźniki porównawcze
  - Ocena postępów państw członkowskich
  - Także dotyczące kompetencji kluczowych (w tym znajomość języka)
- Cel Barceloński, 2002 –
  - (2 + 1) języki
  - Nauka języka od najwcześniejszego wieku

Plan działania – KE, 2003

---

dotyczący promocji uczenia się języków i różnorodności językowej

1. **Uczenie się języków przez całe życie**
2. **Poprawa nauczania języków**
3. **Rozwój środowiska przyjaznego dla języków**

Szkolnictwo wyższe

Winno:

- ❑ Czynić starania celem promocji kształcenia językowego
- ❑ Promować wielojęzyczność (indywidualną i społeczną)
- ❑ Udostępniać kursy różnych języków w ramach obowiązkowej nauki oraz w ramach zajęć dodatkowych, fakultatywnych
- ❑ Wspomagać osoby o szczególnych potrzebach w zakresie kształcenia językowego
- ❑ Umożliwiać uzyskanie stosownych uznawanych poświadczeń nabytych kompetencji

Nowa strategia w sprawie wielojęzyczności, KE 2005

Cele KE:

- Zachęcanie do nauki języków i promowanie różnorodności językowej w społeczeństwie
- Promowanie wielojęzycznej gospodarki
- Zapewnianie obywatelom UE dostępu do informacji we własnych językach

Obszary działań

- Strategie krajowe
- Lepsze szkolenie nauczycieli
- Wczesna nauka języka
- Zintegrowane nauczanie przedmiotowo-językowe
- Języki obce w szkolnictwie wyższym
- Wielojęzyczność jako dziedzina akademicka
- Europejski wskaźnik kompetencji językowych

Kształcenie językowe

Sprawia, że absolwenci szkół wyższych stają się

- bardziej otwarci na inne kultury
- bardziej mobilni w wymiarze akademickim i profesjonalnym
- bardziej konkurencyjni w zabieganiu o zatrudnienie (w wymiarze globalnym)

Językowa polityka Europejska

- ❑ Rada Europy
- ❑ Promocja różnojęzyczności i wielojęzyczności
- ❑ Polityka językowa i edukacyjna polityka językowa
  - ❑ Europejski System Opisu Kształcenia Językowego: nauczanie, uczenie się, ocenianie
  - ❑ Podręcznik odnoszenia egzaminów do ESOKJ
  - ❑ Europejskie Portfolio Językowe
  - ❑ Europejskie Portfolio Nauczyciela Języków
  - ❑ europejski wskaźnik kompetencji językowych

Wspólna deklaracja RE i KE

Z okazji 10 rocznicy Europejskiego Dnia Języków
26.IX.2011

„Obie organizacje potwierdzają swoje zaangażowanie na rzecz polityk i praktyk językowych zgodnie ze wspólnymi wartościami i zasadami oraz zamiar dalszego poszukiwania synergii swoich działań prowadzonych odpowiednio w Brukseli i Strasburgu, w tym działań realizowanych przez Europejskie Centrum Języków Nowożytnych w Grazu. W szczególności:

- badanie kompetencji językowych (KE) w oparciu o *europejski system opisu kształcenia językowego* (CEFR) opracowany przez Radę Europy;
- opracowanie europejskiego wskaźnika kompetencji językowych (RE i KE);
- większy nacisk na naukę języków w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz w kształceniu dorosłych (KE i RE);

Wspólna deklaracja cd.

W przyszłości Rada Europy i Komisja Europejska będą nadal w ścisłej współpracy przybliżać obywatelom europejskim **zalety różnorodności językowej** Europy.

Współpraca obu organizacji będzie służyć **wspieraniu rozwoju znajomości jak największej liczby języków**, aby zwiększyć wzajemne poszanowanie, mobilność i szanse na zatrudnienie, a także ułatwić integrację oraz promować aktywną demokratyczną postawę obywatelską w coraz bardziej wielojęzycznych i zróżnicowanych społeczeństwach Europy.

Proces Boloński 1999 - 2010

- Od 2010 EOSzW
- U podstaw Procesu – nie tylko chęć reform dla samych reform lecz rola SzW w budowaniu gospodarki opartej na wiedzy
- Implikacje BP dla kształcenia językowego
wyzwania dla nauczycieli i uczelni
  - Języki i mobilność akademicka
  - Języki i zatrudnialność
  - Uczenie się przez całe życie
  - Polityka językowa w szkolnictwie wyższym

Języki i mobilność

- Nowy kontekst, wielojęzyczne i wielokulturowe środowisko akademickie
- Odbiorcy: studenci, nauczyciele, administracja
- Cele
  - Zapewnienie dostępu do literatury specjalistycznej
  - Udział w mobilności
  - Komunikacja dla celów profesjonalnych
  - Komunikacja dla celów towarzyskich, integracyjnych
  - Umiejętności mediacyjne (sic!)
- Metoda: np. CLIL
- Treści i efekty kształcenia

Języki i zatrudnialność

- Negatywne skutki ekonomiczne braku znajomości języków klientów (nie angielskiego) – badanie ELAN – 12% strata
- Niemożność przeprowadzenia rzetelnej analizy potrzeb językowych przyszłych pracowników (studia przygotowują do pracy, a nie zawodu)
- Konieczność rozwijania proaktywnej postawy wobec umiejętności językowych
  - Uczyć jak się uczyć

Uczenie się przez całe życie

- Przygotowanie (pedagogiczne i motywacyjne) studentów do uczenia się języków przez całe życie
- Redefinicja celów kształcenia językowego
  - Nie produkt (gotowy zestaw wiedzy i umiejętności)
  - Lecz proces (efekty kształcenia zdefiniowane w kategoriach zdolności studenta do radzenia sobie z sytuacjami kiedy języka należy użyć albo gdy go się trzeba uczyć w sposób autonomiczny i świadomy); nacisk na upodmiotowienie uczącego się, upełnomocnienie.
  - Umiejętności transferowalne, generyczne, umiejętność uczenia się – jak je definiować?
  - Podejście pedagogiczne generujące większą autonomię oraz świadomość.
  - Od *learner training* do *learner involvement (learning)*

Polityka językowa

- Kwestia strategiczna: jak uczelnie pozycjonują się względem ogólnych celów Procesu Bolońskiego
  - Rola kształcenia językowego w oferowanych programach kształcenia
    - Cele, organizacja, finansowanie
    - Dostęp do kształcenia językowego
  - Miejsce języka angielskiego
  - Język polski jako ojczysty
  - Język polski jako obcy
  - Języki na studiach specjalistycznych (filologie)
  - Kursy i programy w językach obcych

Bolonia: wyzwania i szanse

- Wyzwania organizacyjne i pedagogiczne
- Szanse
  - Mobilność pozwala dostrzec rolę języków
  - Otwiera sposobność nieformalnego uczenia się języków
  - Uznawania efektów spoza kształcenia formalnego
  - Wspólne projekty (sieci) dydaktyczne i badawcze

Zadania

- Zorientowanie nauczania języków na potrzeby wynikające z coraz bardziej wielojęzycznego i wielokulturowego kontekstu EOSzW i całej Europy
- Zapewnienie rzetelnego, wysokiej jakości kształcenia językowego (standardy ENQA)
- Odwoływanie się do rozpoznawalnych standardów (ESOKJ)
- Umożliwienie uczenia się języków przez całe życie
  - Infrastruktura
  - Umiejętności
  - Budowanie świadomości
- Rozszerzanie oferty zajęć językowych
- Zorientowanie na studenta (uczenie, uczenie się i ocenianie)
  - Treści, metoda, formy
  - **Efekty kształcenia**
- Współpraca (sieci, projekty wspólne, dobre praktyki)

Komunikat z Leuven, 28-29.IV.09

- Do 2020 – Europa wiedzy: innowacyjna i kreatywna
- Wyzwania demograficzne, starzejące się społeczeństwo – proces uczenia się przez całe życie, poszerzanie udziału w kształceniu na poziomie wyższym
- Uczenie się zorientowane na studenta i mobilność, aby sprostać wyzwaniom globalizacji, umożliwić rozwinięcie kompetencji niezbędnych na zmieniającym się rynku pracy, aby upodmiotowić
- Remedium na kryzys – elastyczne szkolnictwo wyższe, innowacje wynikające z integracji kształcenia i badań
- Przygotowanie studentów do bycia aktywnymi obywatelami i w demokratycznym społeczeństwie
- Większa kompatybilność i porównywalność kwalifikacji (dyplomów) – w oparciu o efekty kształcenia

cd Komunikat

- European Qualifications Framework for Lifelong Learning (2008) oraz Qualifications Framework for Higher Education (2005)
- Odpowiadające im Krajowe Ramy Kwalifikacji – 8 poziomów
  - Narzędzie porównywania kwalifikacji absolwentów
  - Deskryptory efektów kształcenia dla I, II, III stopnia studiów (poziom 6 – 8 Ram) z uwzględnieniem kompetencji z zakresu komunikacji (także językowej)
  - Inkorporowanie ram kwalifikacji sektorowych

Krajowe Ramy Kwalifikacji

□ Europejski System Opisu Kształcenia Językowego

□ Deskryptory Dublińskie (komunikacja)

I stopień: absolwent potrafi przedstawić informacje, koncepcje, problemy i rozwiązania zarówno specjalistom, jak i odbiorcom spoza grona specjalistów;

II stopień: absolwent potrafi w sposób jasny i jednoznaczny przedstawić swe wnioski oraz wiedzę i racjonalne przesłanki, które stanowią ich podstawę, specjalistom i odbiorcom spoza grona specjalistów;

III stopień: absolwent potrafi przedstawić swą fachową wiedzę i umiejętności kolegom, współpracownikom, szerszemu gronu naukowców i ogółowi społeczeństwa.

Kształcenie językowe

- ❑ Wpisuje się w reformę szkolnictwa wyższego
- ❑ W głównym nurcie działalności uczelni
- ❑ Narzędzie umiędzynarodowienia uczelni
- ❑ Dotyczy wszystkich obszarów funkcjonowania uczelni
- ❑ Winno być realizowane z udziałem *stakeholders* – interesariuszy
- ❑ Studentocentryczne

PRK: Komunikacja – stopień 6

- Posługiwanie się językiem ojczystym w mowie i w piśmie umożliwiające udział w dyskusji na tematy właściwe dla danej dziedziny uczenia się i pracy;

- posługiwanie się językiem obcym umożliwiające korzystanie z podstawowego piśmiennictwa w zakresie dziedziny uczenia się i pracy, stosowne przetwarzanie informacji oraz komunikowanie w mowie i piśmie odpowiednim grupom odbiorców

PRK: Komunikacja – stopień 7

- Posługiwanie się językiem ojczystym w mowie i w piśmie umożliwiające porozumiewanie się z różnymi kręgami odbiorców oraz
- posługiwanie się językiem obcym umożliwiające korzystanie z literatury światowej w zakresie dziedziny uczenia się i pracy, stosowne przetwarzanie informacji oraz komunikowanie w mowie i piśmie odpowiednim grupom odbiorców

PRK: Komunikacja – stopień 8

- Posługiwanie się językiem ojczystym i obcym w mowie i w piśmie umożliwiające porozumiewanie się z międzynarodowymi kręgami odbiorców oraz
- wnoszenie wkładu do światowego dorobku w dziedzinie uczenia się i pracy

KRK dla SzW: obszary kształcenia

Rozporządzenie MNiSW z dnia 2 listopada 2011 w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego

- I stopień kształcenia: „ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu **B2** Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego”;
- II stopień kształcenia : „ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu **B2+** Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego”;

KRK dla SzW: projekt deskryptorów

III stopień kształcenia: „ma umiejętności językowe zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu **C1** Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego”;

KRK: kompetencje społeczne

- Wszystkie poziomy i profile kształcenia
  - Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie

Nowe programy od 1.X.2012

- ❑ Uwzględnienie efektów kształcenia dot. umiejętności językowych i kompetencji społecznych w programach kształcenia I i II stopnia studiów (efekty obszarowe)
- ❑ Sylabusy przedmiotów
- ❑ **Wszystkie kierunkowe efekty kształcenia muszą być opanowane**
- ❑ Odpowiednie metody i formy weryfikacji nabycia efektów kształcenia
- ❑ Odpowiednie metody dokumentowania nabycia efektów kształcenia
- ❑ Uwzględnienie nabycia kompetencji językowych w programach studiów doktoranckich (egzamin)
- ❑ Właściwe przypisanie punktów ECTS
- ❑ Zapewnienie jakości

Projekty europejskie

Wspomagające kształcenie językowe

Motywowanie

Dzięki

- Innowacyjnym formom nauczania i uczenia się
- Polityce językowej
- Współpracy z partnerami i interesariuszami (także studentami)
- Integracji, akredytacji i certyfikacji kształcenia językowego

MOLAN Information System

This website presents the main outcomes of the MOLAN network project. MOLAN's ultimate aim is to motivate young Europeans in formal education to learn and to continue learning languages.

In March 2002, the EU heads of state and government agreed on the need to improve the mastery of basic skills, "in particular by teaching at least two foreign languages from a very early age". The implementation of this policy is by no means easy. One of the reasons is that many young people do not believe in the value of multilingualism, dropping languages in secondary education or focusing exclusively on English.

There is general agreement that motivation is key to language learning. Educational institutions have an important role in enhancing the motivation of young people to learn languages. MOLAN seeks to empower institutions and language professionals in the various sectors of education by promoting the exchange and dissemination of information about successful policies, strategies, and practices.

This web site presents case studies from schools and higher education institutions across Europe. The case studies describe and analyse

Recent Blog Entries

[Grants for Comenius/Grundtvig IT courses](#)

[eTwinning: the community for schools in Europe](#)

[How do we learn with online communities](#)

Case studies: How to motivate young Europeans to learn languages

The case studies describe successful initiatives in the field of language learning. They were prepared in schools and higher education institutions across Europe.

You can read and download the case studies, and you can comment and enter into a discussion with colleagues.

Jakość

- Kształcenia językowego
- Kształcenia nauczycieli języków
- CLIL
- Kształcenia międzykulturowego
- Kształcenia językowego poprzez literaturę

About the authors

The LanQua Toolkit has been developed by the Language Network for Quality Assurance (LanQua), a three-year project (October 2007–September 2010) funded by the [Commission of the European Communities Lifelong Learning Erasmus Network programme](#).

Project partners

LanQua involved 60 partners from 29 countries across Europe. It was coordinated by the [Subject Centre for Languages, Linguistics and Area Studies](#), hosted by the [University of Southampton](#) in the UK.

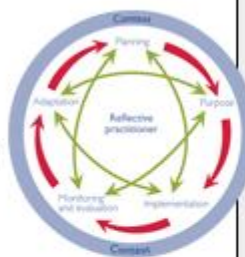
Introduction

The LanQua Toolkit has been developed by a network of teachers of languages and related studies across Europe. The 60 partners in the Language Network for Quality Assurance (LanQua) have worked together to map the current landscape for languages in higher education (described in the Frame of Reference) and to reflect on how a subject practitioner-led approach to quality assurance can inform quality assurance processes and enhance the quality of the learning experience for students.

The Toolkit consists of the following 'tools'

(1) The Quality Model

The Quality Model has been developed to guide practice, and reflection on practice, in order to enhance the quality of the learning experience for those engaged in the learning and teaching of languages.

[Explore](#) or [Download pdf](#)

(2) Frame of Reference

The Frame of Reference constitutes an overview of languages in higher education in Europe and is intended to provide a disciplinary context for the Quality Model. The field of languages is described in 5 areas: Language Learning, Intercultural Communication, Literature and Culture, Content and Language Integrated Learning (CLIL) and Language Teacher Education.

[Download pdf](#)

(3) Examples from practice

Examples from practice are case studies developed by the LanQua project team in the five areas described in the Frame of Reference. They are intended to offer concrete examples of quality processes and approaches mainly drawn from reflective practice (informal quality enhancement) or national/institutional frameworks (formal quality assurance).

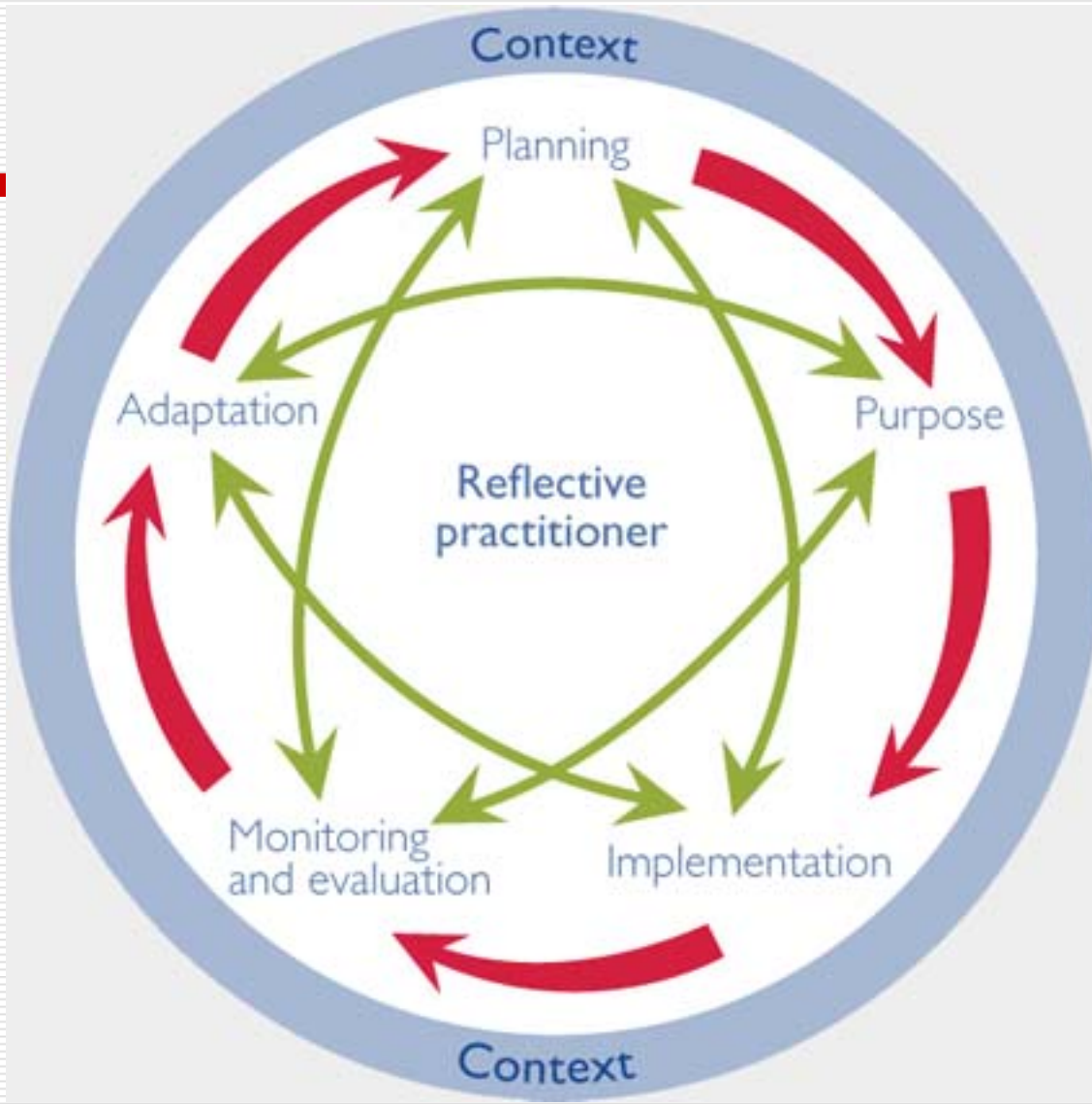
[Read case studies](#)

(4) Guidance notes

The guidance notes offer suggestions and recommendations for teachers, managers, policy makers and quality assurance bodies on the ways in which the LanQua resources can be used in practice or adapted for other subject areas/sectors.

[Read guidance notes](#)

Europejska Rada Języków

-
- Grupa konsultacyjna nt. „Rethinking Multilingualism”
  - Special Interest Group w sprawie przyszłości studiów filologicznych
  - Grupa Robocza ds. Uniwersyteckiej Polityki Językowej

BOLOGNA MINISTERIAL ANNIVERSARY CONFERENCE
Hungary Austria 2010

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

